Spor o držbu kostela.

Okresní soud v L. zastavil řízení o žalobě P. Jana V. a P. Aloisa H. proti Emilu Z. pro rušení držby kostela P. Marie v Ch. pro nepřípustnost pořadu práva.

Ke stížnosti žalobců **krajský soud** toto usnesení zrušil, a odkázal věc prvému soudci k projednání, nesdíleje názor prvého soudce, že věci bohoslužbě zasvěcené jsou vyjmuty z právního obchodu a že jsou věcmi veřejnými.

Po provedeném jednání okresní soud v L. žalobu znovu zamítl a krajský soud opětné stížnosti nevyhověl z těchto důvodů:

Po stránce formální jest sice přisvědčiti stížnosti pokud tvrdí, že podle § 459. c. s. ř. mělo konečné usnesení obsahovati krátké vylíčení skutkové podstaty, nelze však zde podle § 417 c. s. ř. žádati, aby skutková podstata byla oddělena od rozhodovacích důvodů, poněvadž ustanovení to se vztahuje pouze na rozsudky, a poněvadž § 459. c. s. ř. výslovně připouští, by skutková podstata byla v důvodech usnesení vylíčena.

Nedostatek skutkové podstaty sám o sobě netvoří zmatečnost podle § 477. odst. 9. c. s. ř. Tu zaviňuje nedostatek ten jen tehdy, pakli následkem něho znění rozhodnutí je tak nedostatečným, že ho bezpečně přezkoumati nelze. To ale netvrdí ani stěžovatel, a toho ve skutečnosti ani není, poněvadž rozhodnutí ono je tak jasně odůvodněno, že o takové vadě ani z dálky nemůže býti řeči.

Po stránce věcné sluší proti vývodům ve stížnosti uvedeným uvésti toto: Předmětem držby práva mohou býti pouze práva, jež jsou předmětem právního obchodu, tedy pouze práva majetková (§ 311. obč. z.), a jsou proto vyloučena z držby práva veřejná. Užívání kostelní budovy a pomůcek bohoslužebných farářem neb administrátorem při vykonávání církevních obřadů jest výronem práva veřejného. To plyne z všeobecné úvahy, že náboženská společnost se stává uznáním se strany státu nesporně veřejnoprávní korporací, z čehož plyne dále logický úsudek, že funkcionáři její se stávají veřejnými zřízenci. Jest tedy farní úřad úřadem veřejným, farář neb administrátor veřejným zřízencem, který obstarává a spravuje záležitosti veřejné, to je záležitosti, jejíž správa zajímá celý stát, celou veřejnost anebo aspoň určitou kategorii veřejnosti: příslušníky dotyčného vyznání. Stát zejména má hospodářský zájem na úpravě náboženských a církevních záležitostí vůbec, projevuje ho v řadě zákonů a spojuje s funkcemi duchovních i oprávnění patřící i jiným

veřejným zřízencům. Tak předepisuje zákon ze dne 7. května 1874, č. 50. ř. z. náležitosti pro dosažení církevního úřadu, vypsání veřejné soutěže při obsazování úřadu farářského, upravuje uvedení v požitky s úřadem tím spojené za spolupůsobení státní moci, vyžaduje schválení státní moci ke zřízení farních okresů, nebo změně jejich hranici atd. Tuto zásadu, že farář jest veřejným zřízencem, projevuje stát jasně v zákonech o domovském právu (§ 10. zák. ze dne 3. prosince 1863, čís. 105 ř. z., zákon ze dne 1. prosince 1896, čís. 22, č. z. a odst. II. § 3 zák. ze dne 9. dubna 1920, čís. 236 sb. zák. a nař.), kde uvádí jako důvod nabídky domovského práva dosažení v e ř e j n é h o ú ř a d u, a mezi těmito veřejnými úředníky výslovně i jmenuje duchovní. To vysvítá z §§ 195. a 281. obč. zák., podle nichž jsou sproštěni veřejní funkcionáři úřadu poručenského a opatrovnického a jsou naroveň postaveni veřejným úředníkům duchovní a osoby v činné vojenské službě se nalézající. V určitém směru jsou dokonce faráři považováni ve smyslu dv. dekr. z 9. listopadu 1816, čís. 1293 sb. z. soud. za státní úředníky, pokud obstarávají záležitosti vládní, neboť jim přikázáno vedení matrik, sepisování periodických seznamů o nemanželských porodech (§ 13. I. díl. nov. obč. zák.) atd. Vykonává tudíž farář a administrátor svůj úřad z moci veřejného práva, a pakli ve výkonu tom jest rušen, není rušen v držbě práva soukromého, a nemůže toto jeho užívací právo ke kostelní budově a k obřadným pomůckám býti předmětem soukromoprávního obchodu a jest z držby vyloučeno.

Další námitka stěžovatelova, že žalobci byli rušebním činem rušeni i v právu majetkovém, není na místě. Neboť předně nebyli rušeni v tomto majetkovém právu, zejména vybírání štolních poplatků, bezprostředně, ježto není zjištěno, že žalobci byli rušeni v takových církevních úkonech, za které měli právo požadovati štolové poplatky, a také nebylo prokázáno, že zmíněným rušebním činem byli rušeni v právu na pobírání svých požitku vůbec. A za druhé jest opětně poukázati k tomu, že právo faráře na požitky z beneficia plynoucí jest právem veřejným. Zejména to platí i o poplatcích štolních; jsou to dávky sice, které zapravují osoby, na jejichž žádost duchovní určitý výkon konal, nejsou však úplatou církevního výkonu, ježto by tím vznikla skutková podstata simonie, nýbrž tvoří část požitků z obročí plynoucích a jsou jeho přírůstkem; ale přes to, že platí štolové poplatky věřící přímo faráři, není právo na pobírání jich právem soukromým, neboť výška jejich upravena štolovým řádem ze dne 15. dubna 1749, a veřejnoprávní povaha přiznána jim zejména

zákonem ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. z., který v § 23 povoluje k dobytí jich exekuci politickou a správní úřady jsou příslušnými k rozhodování o nárocích na poplatky štolní.

Z toho patrno, že jde o nárok zakládající se v právu veřejném. Tomu není na odpor ani stěžovatelem citované ustanovení § 55. zák. ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. z., neboť odstavec 2. výslovně praví, že rozhodování soudům přísluší jen tehdy, jde-li o otázku vlastnickou nebo o otázku soukromoprávní vůbec. A na jiné požitky z beneficia plynoucí zmíněný rušební čin vůbec vlivu míti nemohl.

Jest sice pravdou, že podle kanonického práva beneficiát nabývá uvedením v obročí držení beneficia, a že k ochraně držby té, jakož i k ochraně práva užívání veškerých požitků s beneficiem a s úřadem spojených mu slouží všeobecné soukromoprávní ochrané prostředky držby; avšak on není odkázán pouze na tuto ochranu, poněvadž mu skýtá daleko účinější ochranu představený církevní úřad veřejnoprávní cestou administrativní. Tato povaha držby práva užívacího, čili správně řečeno práva beneficia, byla sice beneficiátům přiznána právem kanonickým, které zejména uznává držení církevních úřadů, to však neuznává právo státní, které v § 38. zák. ze dne 7. května 1874, čís. 50 ř. z. výslovně uvádí, že o soukromoprávních poměrech rozhoduje všeobecný občanský zákoník a že tudíž uznává a chrání jen takovou držbu, kterou občanský zákoník za držbu skutečně uznává.

Rozhodnutí krajského soudu v Olomouci ze 16. března 1921, R. I. 91/21/16.

Dr. Richard Fischer.

Nevědomost o zvykovém právu, jež se na základě honebního řádu ze dne 28. února 1786 vytvořilo v ten smysl, že v cizím revíru nikdo škodnou zvěř okupovati nesmí, zakládá omyl vylučující zlý úmysl obžalovaného dle § 2 lit. e tr. z.

St. zast. v Č. B. podalo proti T. G. obžalobu pro zločin krádeže podle §§ 171 a 173 tr. z. spáchaný tím, že si bezprávně přisvojil kožešinu z lišky, která byla při honu na lišky, konaném v únoru 1920 na velkostatku L. postřelena, v revíru zašla a obžalovaným byla nalezena.

Soud nalézací sprostil obžalovaného podle § 259 č. 3 tr. ř. obžaloby s odůvodněním, že lišku, jako škodnou, může každý zastřeliti, při čemž majitel honitby nemá nesporné právo na